

การพัฒนารูปแบบการจัดการกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรม คุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต สำหรับนักศึกษา

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

วันที่รับบทความ : 07/01/2565
วันที่แก้ไขบทความ : 29/08/2565
วันที่ตอบรับบทความ : 16/12/2565

ปรีชา ชนะวิบูลย์¹

จิรภัทร อาตนาริ²

นงเยาว์ อุทุมพร³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี 2) ศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ และ 3) ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ก่อนเรียนและหลังเรียน ดำเนินการโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนาซึ่งแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาข้อมูลแนวคิดทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัย เพื่อนำมาใช้ในการสังเคราะห์รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญและหาประสิทธิภาพของรูปแบบ 3) นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้และ 4) ประเมินกระบวนการพัฒนารูปแบบ กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1 ห้องเรียนรวม 26 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random sampling) รวมใช้เวลา 40 ชั่วโมง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ การจัดการกิจกรรม การเรียนรู้และการวัดและประเมินผล 2) ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบพบว่า มีค่า E1/ E2 เท่ากับ 82.22/81.33 และ 3) ผลการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบพบว่า 3.1 นักศึกษากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ เจตคติทางคุณธรรมจริยธรรม เหตุผลเชิงคุณธรรมจริยธรรม และพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตหลังสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3.2 นักศึกษากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : รูปแบบการจัดการเรียนรู้ คุณธรรมจริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต

¹ อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี อีเมล: preecha.t@dru.ac.th

² อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี อีเมล: jeerapat.a@dru.ac.th

³ รองศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี อีเมล: nongyao.u@dru.ac.th

The Development of an Activity Organization Model for Enhance Moral Behavior and Ethics: Honesty for Faculty of Education Students, Dhonburi Rajabhat University

Received : 07/01/2022

Revised : 29/08/2022

Accepted : 16/12/2022

Preecha Thanawiboon ¹

Jeerapat Ardnaree ²

Nongyao Utoomporn ³

Abstract

The purposes of this research were to 1) develop an activity organization model for enhance moral behavior and ethics: honesty for faculty of education students, Dhonburi Rajabhat University, 2) study the efficiency of an activity organization model for enhance moral behavior and ethics: honesty for faculty of education students, and 3) study the effectiveness of an activity organization model for enhance moral behavior and ethics: honesty for faculty of education students by applying research and development. The research procedure consisted of 4 stages as follows; 1) studying the basic data, ideas, theories from literatures to develop the activity organization model, 2) developing the activity organization model which was verified by experts and proved by trying out, and the efficiency of model, 3) implementing the activity organization model, and 4) evaluating the effectiveness of the activity organization model. The samples group was students of faculty of education semester 2, academic year 2021, 26 students were used for cluster random sampling. The period of study lasted 40 hours. Data analysis was done by mean, standard deviation and t-test for dependent samples. The results of this research revealed that: 1) an activity organization model for enhance moral behavior and ethics consisted of; Principle, Objective, Learning Activities, and Measurement and Evaluation, 2) the efficiency of the developed activity organization model was $E1/E2 = 82.22/81.33$, and 3) the comparative results of the developed activity organization model were as follows; 3.1 the students' posttest had higher knowledge, attitude, ethical reason and moral behavior of ethics: honesty than those with pretest at 0.01 statistically significant. 3.2 the students who participated in this activity organization model were highly satisfied with the model ($M = 4.03$).

Keywords: activity organization model, moral and ethics, honesty.

¹ lecturer, Faculty of Education Dhonburi Rajabhat University, e-mail: preecha.t@dru.ac.th

² lecturer, Faculty of Education Dhonburi Rajabhat University, e-mail: jeerapat.a@dru.ac.th

³ associate professor, Faculty of Education Dhonburi Rajabhat University, e-mail: nongyao.u@dru.ac.th

บทนำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีการกิจหลักสำคัญคือการผลิตบัณฑิต การค้นคว้าวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคมและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มีเป้าหมายมุ่งการสร้างผลผลิตของมหาวิทยาลัยให้มีคุณภาพและคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยมีปรัชญาคือ เป็นมหาวิทยาลัยแห่งการเรียนรู้ คู่คุณธรรม บูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับภูมิปัญญาสากล สร้างองค์ความรู้เพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้ยั่งยืน และสร้างสังคมคุณภาพ วิสัยทัศน์คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีเป็นสถาบันที่ผลิตบัณฑิตที่มีอัตลักษณ์ มีคุณภาพ มีสมรรถนะ และเป็นสถาบันหลักที่บูรณาการองค์ความรู้สู่ส่วนวัตกรรมการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อสร้างความมั่นคงให้กับประเทศ จากปรัชญาและวิสัยทัศน์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าบัณฑิตที่จบออกไปรับใช้สังคมนั้น ควรที่จะต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรมและมีความรู้ควบคู่กัน ซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตาม TQF ที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กำหนด และสอดคล้องกับ พรพิทักษ์ เหมบาสุตย์ และวรรณพล พิมพะสาตี (2562, น. 66) ได้ให้แนวทางการจัดการศึกษาว่าต้องเป็นการจัดการศึกษาที่เน้นคุณธรรมจริยธรรม เพราะคุณธรรมจริยธรรมเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับคนไทยและเป็นสิ่งที่จำเป็นในสังคม หากได้รับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอย่างสม่ำเสมอ ผู้เรียนจะเป็นคนที่มีคุณภาพเป็นทั้งคนเก่งและคนดีที่มีแนวทางในการดำเนินชีวิตในสังคมที่ถูกต้อง ไม่ก่อให้เกิดปัญหาในสังคมและไม่ก่อปัญหาให้กับประเทศชาติในอนาคต

สำหรับการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ยังมีคุณลักษณะที่ไม่เหมาะสม มุ่งแข่งขัน ขาดความรับผิดชอบ มีการคัดลอกงานผู้อื่น เข้าเรียนสาย ขาดคุณธรรมจริยธรรมในหลายด้าน ประกอบกับอาจารย์ส่วนใหญ่มุ่งเน้นสอนเนื้อหาทางด้านวิชาการเป็นหลัก ส่วนในด้านคุณธรรมจริยธรรมนั้น มีการสอนสอดแทรกบ้างในบางรายวิชาแต่ก็ยังมีส่วนน้อย นักศึกษาส่วนใหญ่ยังมีพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมบางเรื่องค่อนข้างน้อย สอดคล้องกับ อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา (2550, น. 1) ให้ข้อมูลว่า การจัดการศึกษาในช่วงที่ผ่านมาไม่สามารถพัฒนาคนให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะเรื่องการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนส่วนใหญ่เน้นการสอนเด็กให้เป็นคนเก่ง แต่คนเก่งที่ขาดคุณธรรมจริยธรรม กลายเป็นคนเห็นแก่ตัว คิดถึงตนเองมากกว่าส่วนรวม ฉะนั้นการสอนโดยเน้นให้เด็กเป็นคนเก่งโดยไม่คำนึงถึงคุณธรรมก็จะกลายเป็นการสร้างปัญหาให้กับสังคมและยังพบว่าพฤติกรรมของนักศึกษาในด้านคุณธรรมจริยธรรมที่เป็นปัญหาคือด้านความซื่อสัตย์สุจริต คือการที่นักศึกษารู้สึกผิดชอบชั่วดีตรงไป ตรงมา ประพฤติตนตามที่ถูกและคิดยอมรับผิด เมื่อตนเองทำผิด มีความละอายเกรงกลัวต่อการกระทำผิด ทำการบ้านด้วยตนเองโดยไม่ลอกผู้อื่น ไม่ทุจริตในการสอบ ซึ่งพฤติกรรมทั้งสองด้านนี้ยังเป็นปัญหาและส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการเรียน การสอนให้กับนักศึกษาเป็นอย่างมาก ดังที่ สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์ (2553, น. 42 - 43) ได้กล่าวไว้ว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสม และตรงต่อความเป็นจริง ประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา ทั้งกาย วาจา ใจ ต่อตนเองและผู้อื่น ดังนี้ 1) ความซื่อสัตย์ต่อเอง คือ มีความรู้สึกรับผิดชอบชั่วดี มีความละอายและเกรงกลัวต่อการกระทำความผิด แสดงพฤติกรรมสังเกตได้

ดังนี้ ไม่สับปลั๊กกลับกลอก ไม่คล้อยตามพวกที่ชักจูงไปในทางเสื่อมเสีย มั่นคงต่อการกระทำดีของตน ไม่คดโกง ประพฤติตรงตามพูดและคิด 2) ความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่การงานพฤติกรรมที่สังเกตได้คือ ไม่เอาเวลาทำงานในหน้าที่ไปใช้ทำประโยชน์ส่วนตัว ไม่ใช้อำนาจหน้าที่ทำประโยชน์ส่วนตัว 3) ความซื่อสัตย์ต่อบุคคล คือ มีความซื่อตรงต่อผู้อื่น ต่อมิตร ต่อหัวหน้างาน ต่อผู้มีพระคุณ แสดงพฤติกรรมโดยประพฤติตรงไปตรงมา ไม่คิดคดต่อผู้อื่น ไม่ชักจูงไปในทางเสื่อม ไม่สอพลอเพื่อหาประโยชน์ส่วนตน เตือนสติและแนะนำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ ยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น ไม่คิดริษยาหรือกลั่นแกล้ง 4) ความซื่อสัตย์ต่อสังคมและประเทศชาติ เช่น ร่วมมือร่วมใจกันทำงานด้วยความบริสุทธิ์ใจ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนหรือเอาดีเข้าตน ไม่ร่วมมือกันทำงานใด ๆ ที่ผิดกฎหมาย หรือระเบียบข้อบังคับของสังคมและหมู่คณะ พฤติกรรมที่เกี่ยวกับความไม่ซื่อสัตย์ สุจริตที่มักพบอยู่เสมอในชีวิตประจำวัน เช่น ผู้บังคับบัญชาไม่อยู่ก็ไม่ทำงาน ไม่ตรงต่อเวลา มาทำงานช้า เลิกก่อนเวลาทำงาน ทุจริตต่อหน้าที่

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงศึกษาแนวทางในการพัฒนานักศึกษาให้มีพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมในด้านความซื่อสัตย์ให้มากขึ้นและจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเพื่อนำมาประยุกต์ใช้สำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของ Kohlberg (1976, pp. 33-36) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura (1977, pp. 1-60) แนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยของ Krathwohl and Masia, (อ้างถึงใน ทิศนา ขัมมณี, 2561, น. 237-239) มาสนับสนุนการพัฒนารูปแบบการจัดการกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งแนวคิดดังกล่าวสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการกิจกรรมโดยใช้สถานการณ์จริงหลาย ๆ ตัวอย่างหรือใช้เหตุการณ์จริง การสร้างบรรยากาศในห้องเรียนที่กระตุ้นให้มีการอภิปรายได้อย่างอิสระ กระตุ้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อม การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง การเลียนแบบพฤติกรรมรวมทั้งมีการจัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้นักศึกษาเห็นคุณค่าของคุณธรรมจริยธรรมนั้น

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี เพื่อเป็นแนวทางเสริมสร้างให้นักศึกษามีความซื่อสัตย์สุจริต สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 (TQF) รูปแบบการจัดการกิจกรรมนี้จะสามารถเป็นแนวทางให้อาจารย์และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานำไปพัฒนากิจกรรมและพัฒนานักศึกษาให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่ออาจารย์ในการสร้างเยาวชนของชาติให้เป็นคนดีมีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

3. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ประกอบด้วยการดำเนินการดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูล แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี จากหนังสือ ตำรา บทความ เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความหมาย แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับแนวทางในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม แนวคิดทฤษฎีที่จะนำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรม ซึ่งบูรณาการแนวคิด ทฤษฎีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของ Kohlberg (1976, pp. 33-36) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura (1977, pp. 1-60) แนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยของ Krathwohl & Masia (อ้างถึงใน ทิศนา ขัมมณี, 2551, น. 237-239; นงเยาว์ อุทุมพร, 2661, น. 27-29) และแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (พิมพันธ์ เดชะคุปต์, 2561, น. 35) มาสนับสนุนการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนนี้เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มีวิธีดำเนินการดังนี้

2.1 วิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ นำผลจากการศึกษาทั้งหมดมาสังเคราะห์เป็นกรอบองค์ประกอบของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินการ

2.2 วิเคราะห์สาระสำคัญของแนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมในขั้นนี้เป็นการดำเนินการเพื่อให้ได้สาระสำคัญที่นำมาใช้เป็นกรอบในการสังเคราะห์สาระขององค์ประกอบของรูปแบบการจัดกิจกรรม ดำเนินการโดยการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีซึ่งประกอบด้วยทฤษฎีพัฒนาการทางเหตุผลเชิงจริยธรรมของ Kohlberg (1976, pp. 33-36) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura (1977, pp. 1-60) แนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยของ Krathwohl and Masia (อ้างถึงใน ทิศนา ขัมมณี, 2551, น. 237-239; นงเยาว์ อุทุมพร, 2661, น. 27-29) และแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (พิมพันธ์ เดชะคุปต์, 2561, น. 35)

2.3 สังเคราะห์สาระขององค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้และตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน

2.4 สร้างเครื่องมือประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย เครื่องมือทดลอง คือรูปแบบการจัดกิจกรรมและแผนการจัดกิจกรรมและเครื่องมือสำหรับประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของรูปแบบการจัดกิจกรรมคือแบบทดสอบวัดความรู้ทางคุณธรรมจริยธรรม แบบทดสอบวัดเจตคติทางคุณธรรมจริยธรรม แบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม แบบสังเกตพฤติกรรม แบบสอบถามความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เครื่องมือทดลองและเครื่องมือประเมินแต่ละชนิดมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.5.1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้กำหนดลักษณะของรูปแบบวิธีดำเนินการกิจกรรมเวลาที่ใช้ในแต่ละกิจกรรมนำรูปแบบการจัดกิจกรรมไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ภาษาและความสอดคล้องระหว่างกิจกรรมกับรูปแบบการจัดกิจกรรม โดยมีค่า IOC ระหว่าง 0.80 – 1.00 และนำรูปแบบการจัดกิจกรรมที่ปรับปรุงแก้ไขมาทดสอบประสิทธิภาพ มีค่า E1/E2 เท่ากับ 82.22/81.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

2.5.2 แผนการจัดกิจกรรมมีขั้นตอนการพัฒนาดังนี้ 1) สร้างแผนการจัดกิจกรรมประกอบด้วยแผนการจัดกิจกรรมทั้งหมด 3 หน่วยการเรียนรู้ ใช้เวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมงรวมทั้งสิ้น 32 ชั่วโมง 2) นำแผนกิจกรรมที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ภาษาและความสอดคล้อง โดยมีค่า IOC ระหว่าง 0.80–1.00 3) นำแผนการจัดกิจกรรมไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2.5.3 แบบทดสอบวัดความรู้คุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตจำนวน 1 ฉบับเป็นชนิดปรนัย 4 ตัวเลือกจำนวน 20 ข้อ นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านพิจารณาด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ภาษา มีค่า IOC ระหว่าง 0.80–1.00 และหาค่าความยากง่าย อำนาจจำแนก ความเชื่อมั่น โดยค่าความยากง่ายมีค่าระหว่าง 0.36 – 0.70 ค่าอำนาจจำแนกมีค่าระหว่าง 0.38 – 0.81 ค่าความเชื่อมั่น 0.86

2.5.4 แบบทดสอบวัดเจตคติทางคุณธรรมจริยธรรม มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Ratingscale) 5 ระดับ สร้างและนำแบบทดสอบวัดเจตคติทางคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและภาษาที่ใช้ มีค่า IOC ระหว่าง 0.80-1.00 และนำมาตรวจให้คะแนนและวิเคราะห์คุณภาพโดยหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้การทดสอบ Item total correlation และคัดเลือกข้อสอบที่มีคุณภาพโดยค่าอำนาจจำแนกมีค่าระหว่าง 0.33- 0.59 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84

2.5.5 แบบทดสอบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม เป็นแบบทดสอบเลือกตอบจาก 4 ตัวเลือก มี 20 ข้อ คือ ด้านความมีวินัยจำนวน 1 ฉบับและความรับผิดชอบจำนวน 1 ฉบับ มีค่า IOC ระหว่าง 0.80 – 1.00

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อมีค่าระหว่าง 0.45- 0.78 ค่าความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89

2.5.6 แบบสังเกตพฤติกรรมทางจริยธรรม มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา มีค่าระหว่าง 0.80-1.00

2.5.7 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรม มีค่า IOC ระหว่าง 0.80 - 1.00 ค่าอำนาจจำแนกมีค่าระหว่าง 0.26 - 0.65 และค่าความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.90

2.5.8 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่า IOC ระหว่าง 0.80-1.00 โดยค่าความยากง่ายมีค่าระหว่าง 0.46 - 0.78 ค่าอำนาจจำแนกมีค่าระหว่าง 0.21 - 0.67 และนำแบบทดสอบทั้งฉบับมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรของคูเดอร์ริชาร์ดสัน ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.82

ขั้นตอนที่ 3 การนำรูปแบบการจัดกิจกรรมไปใช้

ประชากร คือ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการวิจัยในชั้นเรียน (1023306) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวน 51 คน โดยมีการจัดห้องเรียนแบบละความสามารถของนักศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ที่ลงทะเบียนเรียนในวิชาการวิจัยในชั้นเรียน (1023306) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 26 คน โดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยเครื่องมือทดลองคือแผนการจัดกิจกรรมและเครื่องมือสำหรับประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของรูปแบบการจัดกิจกรรมคือแบบทดสอบวัดความรู้ แบบทดสอบวัดเจตคติทางคุณธรรมจริยธรรม แบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม แบบสังเกตพฤติกรรม แบบสอบถามความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรม

3. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความรู้ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต เจตคติทางคุณธรรมจริยธรรม เหตุผลเชิงจริยธรรม พฤติกรรมทางจริยธรรม ความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรม เปรียบเทียบคะแนนความรู้ทางคุณธรรมจริยธรรม เจตคติทางคุณธรรมจริยธรรม เหตุผลเชิงจริยธรรม พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษาก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้สถิติทดสอบที

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยประเมินพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมพร้อมทั้งนำแบบทดสอบวัดความรู้ทางคุณธรรมจริยธรรม เจตคติทางคุณธรรมจริยธรรม และเหตุผลเชิงจริยธรรมไปทดสอบกับนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งนำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดกิจกรรมไปวัดกับนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 4 การศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดกิจกรรม

การศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดกิจกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต โดยพิจารณาจาก

1. นักศึกษาที่ใช้รูปแบบการจัดกิจกรรม มีคะแนนเฉลี่ยความรู้ด้านความซื่อสัตย์สุจริตหลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
2. นักศึกษาที่ใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยเจตคติทางคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต หลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
3. นักศึกษาที่ใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยเหตุผลเชิงคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต หลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
4. นักศึกษาที่ใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมทางคุณธรรมฯ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต หลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
5. ความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดกิจกรรมของนักศึกษาที่ใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมากขึ้นไป โดยการแปลค่าคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดกิจกรรมจากแบบสอบถาม

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม และการวัดและประเมินผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบทั้ง 4 มีสาระดังนี้

หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ได้จากการสังเคราะห์ทฤษฎีพัฒนาการทางเหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา แนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยของแคทรโวล บลูม และมาเซีย และแนวคิดหลักการเรียนรู้เชิงรุก โดยสรุปหลักการได้ดังนี้

1. นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดระหว่างนักศึกษา นักศึกษากับครู และกับบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนได้แสดงออกถึงความคิด ความมีเหตุผลในเชิงคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวันของนักศึกษา
2. นักศึกษามีปฏิสัมพันธ์กับคนรอบข้างมากขึ้น การกระทำที่เกิดขึ้นก็มีการคิดพิจารณาที่มีความเป็นเหตุเป็นผลมากขึ้นรู้คิดว่าจะอะไรควรทำไม่ควรทำ

3. นักศึกษาตระหนักและเห็นคุณค่าของความซื่อสัตย์สุจริตทั้งต่อตัวเองและสังคม มีเจตคติที่ดี และเรียนรู้ที่จะมีการเปลี่ยนแปลงหรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ดีขึ้นให้เหมาะสม

4. นักศึกษามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ได้รับการพัฒนาทางด้านความซื่อสัตย์สุจริตผ่าน การลงมือกระทำที่เป็นรายบุคคลและผ่านการทำงานเป็นทีม ทำให้เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น

วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

เพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีความรู้ เจตคติ เหตุผลเชิงจริยธรรม และพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์สุจริต

ขั้นการจัดการเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มีขั้นการจัดกิจกรรม 6 ขั้น ดังนี้

1. ขั้นรับรู้ (Perception) ประกอบด้วย การทบทวนความรู้พื้นฐานและประสบการณ์เดิมของนักศึกษา การเสนอกรณีตัวอย่าง สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม และการจัดกิจกรรมนอกห้องเรียนเกี่ยวกับการสร้าง พฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต

2. ขั้นอภิปราย (Discussion) ประกอบด้วย การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การเปิดโอกาสให้นักศึกษา ได้การแสดงความคิดเห็นต่อกรณีตัวอย่าง สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมและกิจกรรมที่จัดขึ้น

3. ขั้นศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Sharing) ประกอบด้วย การศึกษาเพิ่มเติม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันในระหว่างการทำกิจกรรมและการสรุป

4. ขั้นสะท้อนคิด (Reflective Thinking) ประกอบด้วย การนำเสนอผลงาน การอภิปรายใน กลุ่มใหญ่เกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนรู้การสอนและการทำกิจกรรม

5. ขั้นสรุป (Conclusion) ประกอบด้วย การสรุป การอธิบาย การบันทึกสรุปบทเรียน

6. ขั้นประยุกต์ใช้ (Application) ประกอบด้วย การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ การบันทึก

การวัดและประเมินผล

1. เป็นการวัดและประเมินผลที่เกิดขึ้นก่อนการจัดกิจกรรม ระหว่างการจัดกิจกรรม และภายหลัง การจัดกิจกรรม โดยผู้ประเมินประกอบด้วยครู นักศึกษาและเพื่อน

2. ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี พบว่า

ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมโดยการหา ประสิทธิภาพแบบเดี่ยวได้ค่า E1/E2 เท่ากับ 78.47/77.78 การหาประสิทธิภาพกลุ่มเล็กได้ค่า E1/E2 เท่ากับ 81.25/80.00 และการหาประสิทธิภาพภาคสนามได้ค่า E1/E2 เท่ากับ 82.22/81.33 ซึ่งสูงกว่า เกณฑ์ 80/80

3. ผลการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์สุจริต สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี พบว่า

3.1 นักศึกษากลุ่มตัวอย่าง มีคะแนนเฉลี่ยความรู้ทางคุณธรรมจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์สุจริต หลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

3.2 นักศึกษากลุ่มตัวอย่าง มีคะแนนเฉลี่ยเจตคติทางคุณธรรมจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์สุจริต หลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.3 นักศึกษากลุ่มตัวอย่าง มีคะแนนเฉลี่ยเหตุผลเชิงคุณธรรมจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์สุจริต หลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

3.4 นักศึกษากลุ่มตัวอย่าง มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต หลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3.5 นักศึกษากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก ($M = 4.03$, $SD=0.61$)

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ มีประเด็นที่นำมาอภิปราย 2 ประเด็น คือ 1) การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2) การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ รายละเอียดการอภิปรายผล มีดังนี้

1. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี จากผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตสำหรับนักศึกษาสามารถนำไปใช้พัฒนานักศึกษาให้มีพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตได้ เนื่องจากเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ได้รับการพัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบ มีการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน และขั้นตอนแต่ละขั้นตอนมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ซึ่งเริ่มจากการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และสังเคราะห์สาระขององค์ประกอบต่าง ๆ โดยมีแนวคิด ทฤษฎีที่นำมาใช้ในการพัฒนานักศึกษาให้มีพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งประกอบด้วยทฤษฎีพัฒนาการทางเหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา แนวคิดการพัฒนาจิตพิสัยของแครทโวล บลูม และมาเซีย และแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นกรอบแนวคิดพื้นฐานในการสังเคราะห์สาระต่างๆขององค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้จนได้รูปแบบของกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต สำหรับนักศึกษาครุศาสตร์ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ Joyce and Weil (1996, pp. 11-12) ที่ได้กล่าวถึงข้อควรคำนึงในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ว่าผู้พัฒนาไม่ควรยึดมั่นกับทฤษฎี หรือหลักการเรียนรู้ใด

เพียงอย่างเดียว จะเห็นได้ว่าการดำเนินการพัฒนารูปแบบมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยมีแนวคิดและหลักการพื้นฐานเป็นกรอบในการพัฒนาและได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญทำให้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ได้รับการยอมรับว่ามีประสิทธิภาพเพื่อนำผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมาย

การสังเคราะห์สาระขององค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์สาระต่าง ๆ อย่างเชื่อมโยงกัน ตั้งแต่การวิเคราะห์และสังเคราะห์หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เชื่อมโยงไปสู่การสังเคราะห์วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ขั้นตอนการจัดกิจกรรมรวมทั้งการวัดและประเมินผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ จากนั้นผู้วิจัยได้นำสาระต่าง ๆ มาจัดทำเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมฉบับร่างให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ และมีการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นไปทดลองสอน ซึ่งแนวทางดังกล่าวนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Joyce and Weil (1996, pp. 11-12) ที่ได้กล่าวไว้ว่าเมื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แล้ว ก่อนไปใช้อย่างแพร่หลาย ต้องมีการวิจัยเพื่อทดสอบทฤษฎี และตรวจสอบคุณภาพในเชิงการใช้สถานการณ์จริง และนำข้อค้นพบมาปรับปรุงแก้ไข สอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี (2561, น. 477) ที่สรุปไว้ว่าพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้จะต้องผ่านการจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้เป็นระบบ โดยคำนึงถึงทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งต้องจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้มีความสัมพันธ์กันเพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

2. การหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยมีประสิทธิภาพ E1/E2 เท่ากับ 82.22/81.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด 80/80 ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้ได้ผ่านการสร้างอย่างเป็นระบบและวิธีการที่เหมาะสม มีการศึกษารวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีจากหนังสือตำรา บทความ เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับแนวทางในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม แนวคิดทฤษฎีที่จะนำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ และได้ผ่านกระบวนการตรวจสอบแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน มีการหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 ครั้ง คือ ใช้ทดลองแบบเดียวกับนักศึกษาจำนวน 3 คนได้ค่า E1/E2 เท่ากับ 78.47/77.78 การทดลองแบบกลุ่มเล็กกับนักศึกษาจำนวน 10 คนได้ค่า E1/E2 เท่ากับ 81.25/80.00 และการทดลองภาคสนามกับนักศึกษาจำนวน 25 คน ได้ค่า E1/E2 เท่ากับ 82.22/81.33 ทำให้ทราบจุดบกพร่องในแต่ละครั้งที่ได้ทำการทดลอง และได้้นำจุดบกพร่องดังกล่าวไปแก้ไขปรับปรุงแก้ไขรูปแบบให้ดีขึ้น

3. การศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี โดยพิจารณาจาก

3.1 นักศึกษากลุ่มตัวอย่าง มีคะแนนเฉลี่ยความรู้ทางคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต หลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จากผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรม สามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาให้นักศึกษามีความรู้ด้านความซื่อสัตย์สุจริตได้ ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทั้ง 6 ขั้นตอน คือ **ขั้นรับรู้** **ขั้นอภิปราย** **ขั้นศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้** **ขั้นสะท้อนคิด** **ขั้นสรุป** และ**ขั้นประยุกต์ใช้** สามารถทำให้นักศึกษาเกิดความรู้ ความเข้าใจที่ดีขึ้น ขั้นตอนในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมมุ่งเน้นให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ตรง เริ่มจาก**ขั้นรับรู้** นักศึกษาได้ทบทวนความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่เดิมของตนเองในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตจากกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การนำเสนอกรณีตัวอย่าง การนำเสนอสถานการณ์ใกล้ตัวที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวันของนักศึกษา ทำให้ทราบว่านักศึกษาแต่ละคนมีแนวความคิดและมีการปฏิบัติในด้านความซื่อสัตย์สุจริต อย่างไรบ้าง ได้มีโอกาสพูดคุยเล่าเรื่องประสบการณ์ของตนเองทั้งในด้านดีและด้านไม่ดี ได้เรียนรู้ว่าสิ่งใดควรปฏิบัติหรือไม่ควรปฏิบัติ จากประสบการณ์ที่นักศึกษาและเพื่อนได้พูดคุยสนทนากัน **ขั้นอภิปราย** ผู้เรียนได้วิเคราะห์แสดงความคิดเห็น สนทนาโต้ตอบต่อกรณีตัวอย่างงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สถานการณ์ใกล้ตัวทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้ว่าสิ่งใดดีสิ่งใดไม่ดี **ขั้นศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้** นักศึกษาได้ศึกษาคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตเพิ่มเติม ได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน ยอมรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน พูดหรืออธิบายสิ่งต่าง ๆ ที่ได้กระทำกิจกรรมร่วมกันภายในกลุ่ม ร่วมกันวิเคราะห์ถึงผลดีของการปฏิบัติและผลเสียของการไม่ปฏิบัติตามคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตในระหว่างการจัดการเรียนรู้และทำรายงานวิจัย ซึ่งผู้วิจัยจัดกิจกรรมด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น การอภิปราย การทำงานโดยใช้กระบวนการกลุ่ม และการทำกิจกรรมทั้งในและนอกสถานที่และการจำลองสถานการณ์ กิจกรรมเหล่านี้ส่งผลให้นักศึกษาได้เรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งประสบการณ์ความรู้สึกรู้สึกและความคิดเห็นของแต่ละบุคคลจะเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ เพราะการได้พูดคุย ปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความคิด จะทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมความคิดและเหตุผลของตนเองและผู้อื่นได้ดียิ่งขึ้น **ขั้นสะท้อนคิด** ทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับความคิดและเหตุผลของตนเองและผู้อื่นได้ดียิ่งขึ้น กว้างขวางขึ้น มีความเป็นเหตุเป็นผลมากขึ้น **ขั้นสรุป** เป็นขั้นตอนที่นักศึกษาได้ทบทวน รวบรวม เชื่อมโยงความรู้และความคิดเห็นต่าง ๆ จนได้ข้อสรุปที่ชัดเจนถึงแนวคิดและการปฏิบัติในด้านคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต รวมถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการปฏิบัติ **ขั้นประยุกต์ใช้** เป็นขั้นที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ค้นหาแนวทางในการนำความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรมไปปฏิบัติจริง เห็นประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติเป็นประจำในชีวิตประจำวันของนักศึกษา ซึ่งการนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประยุกต์ใช้ เป็นการส่งเสริมให้นักศึกษามีความรู้ที่คงทน เข้าใจในเนื้อหาสาระได้ดียิ่งขึ้น (Eisenkraft, 2003, pp. 57-58) สอดคล้องกับทิสนา แคมมณี (2549, น. 45)

ที่กล่าวว่ากิจกรรมการเรียนรู้ใดสามารถช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี หากกิจกรรมนั้นเป็นกิจกรรมที่ส่งผลต่ออารมณ์ ความรู้สึกของนักเรียนโดยตรงก็จะยิ่งช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อนักเรียนมากยิ่งขึ้น

3.2 นักศึกษากลุ่มตัวอย่าง มีคะแนนเฉลี่ยเจตคติทางคุณธรรมจริยธรรมและเหตุผลเชิงคุณธรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยและความรับผิดชอบ หลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เนื่องมาจากว่าขั้นตอนการจัดกิจกรรม โดยเฉพาะขั้นศึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นักศึกษาได้ร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรมที่ทำร่วมกันแล้วสรุปผล ซึ่งเพียเจต์เชื่อว่าการเรียนรู้ของบุคคลเกิดจากการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ และการได้มีปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวจะช่วยให้เด็กเข้าใจความคิดเห็นของบุคคลอื่นมากขึ้นซึ่งเขาสามารถนำมาใช้ในการพิจารณาเพื่อตัดสินใจในปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะกับปัญหาเชิงจริยธรรม ดังนั้น การให้เด็กได้เข้ากลุ่มทางสังคมต่าง ๆ จะช่วยเด็กได้เรียนรู้บทบาทของตนเองและผู้อื่น อันจะช่วยให้เขาได้พัฒนาจริยธรรมในขั้นที่สูงขึ้นไปอย่างรวดเร็ว (ทีศนา เขมมณี, 2549, น. 14-15) สอดคล้องกับ สิริวรรณ ฉันทะสานนท์ (2541, น. 48) ที่พบว่านักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อสุ่งกว่านักเรียนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสอดคล้องกับ พรณี ข. เจนจิต (2550, น. 90) ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะสำหรับการสอนเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนตระหนักถึงการมีจริยธรรมว่า ทำได้โดยใช้สถานการณ์จริงหลาย ๆ ตัวอย่าง และสร้างบรรยากาศในห้องเรียนที่สามารถกระตุ้นให้นักเรียนอภิปรายได้อย่างอิสระรวมทั้งกระตุ้นให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

3.3 นักศึกษากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต หลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้เพราะการเสริมสร้างพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมโดยจัดกิจกรรมให้นักศึกษาได้มีโอกาสในการรับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต โดยให้นักศึกษาได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่มอบหมายในระหว่างการจัดการเรียนการสอนซึ่งรายวิชาที่จัดการเรียนการสอนคือวิชาการวิจัยในชั้นเรียนซึ่งเป็นวิชาที่ต้องมุ่งเน้นให้นักศึกษาเรียนรู้และปฏิบัติการทำวิจัยด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ตั้งแต่การเลือกชื่อเรื่องในการทำวิจัย การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การอ้างอิงผลงานวิจัยในเล่มรายงานวิจัย และกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งต้องเน้นพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต ให้กับนักศึกษาและมีการตรวจสอบ และเสริมสร้างพฤติกรรมอยู่เป็นระยะ ๆ และจัดกิจกรรมอื่น ๆ อีกจำนวนหลายครั้ง มีการให้นำเสนอความคิดเห็นและร่วมอภิปรายในสถานการณ์ต่างๆที่นักศึกษาได้พบเจอในชีวิตประจำวันทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ส่งผลให้นักศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตที่ดีขึ้น นักศึกษามีความรู้ มีความเข้าใจและก่อให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน มีการให้นำเสนอผลงานวิจัยที่แต่ละคนทำและให้เพื่อนนักศึกษาด้วยกันวิพากษ์ นักศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น การสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรมที่ทำร่วมกันและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจะช่วยให้นักศึกษาเข้าใจความคิดเห็น

ของเพื่อนและบุคคลอื่นมากขึ้น นอกจากนี้ การร่วมกันอภิปรายถึงการนำพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต มาใช้ในชีวิตประจำวันและสถานการณ์อื่น ๆ ผ่านการสนทนาถึงสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดีขึ้น สอดคล้องกับบลูม ที่กล่าวว่า การที่บุคคลมีโอกาสดูสนองต่อสิ่งใดแล้วได้รับผลเป็นที่พึงพอใจ บุคคลนั้น จะเริ่มเห็นคุณค่าของสิ่งนั้น ซึ่งการที่ได้เห็นคุณค่าของคุณธรรมจริยธรรมหรือค่านิยมใด ๆ แล้ว จะสามารถ พัฒนาขึ้นเป็นลักษณะนิสัยได้ บุคคลนั้นจะต้องมีการนำไปปฏิบัติหรือนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตของตน (ทิตนา แคมมณี, 2549, น. 45) นอกจากนี้ในชั้นศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นักศึกษาได้มีโอกาสร่วมกันทำ กิจกรรมกลุ่ม ได้ศึกษาคุณธรรมจริยธรรมเพิ่มเติม ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่มทำให้เกิดพัฒนาการ ทางพฤติกรรมจริยธรรมสูงขึ้น สอดคล้องกับผลวิจัยของ สุวิทย์ สุขหมั่น (2546, น. 54) ที่พบว่านักเรียน ที่ได้รับการพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมโดยใช้กระบวนการกลุ่มมีพัฒนาการทางพฤติกรรมจริยธรรมสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.4 ความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมของความพึงพอใจต่อ รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีค่าเท่ากับ 4.03 ซึ่งอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแต่ละรายการประเมิน นักศึกษากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดทุกรายการประเมินที่เป็นเช่นนี้อาจเป็น เพราะว่าการจัดการเรียนการสอนครูเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ มีความเป็นกันเอง มีการนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้า การอภิปรายร่วมกัน และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม สร้างบรรยากาศที่มีความเป็นกันเอง มีการกระตุ้นและเสริมแรงจัดให้ นักศึกษาได้มีการศึกษาค้นคว้าข้อมูลทั้งในและนอกสถานศึกษา มีการมอบหมายงานหน้าที่และความรับผิดชอบ ให้กับนักศึกษาทุกคนได้แสดงบทบาทของตนเอง มีความสนุกในการทำกิจกรรม ในขณะเดียวกันก็ทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้เกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริตจากงานและกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน รวมทั้งมีการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้มาแลกเปลี่ยนกันระหว่างนักศึกษาทำให้นักศึกษาเรียนรู้ ด้วยความสุข สนุกและไม่เครียด สอดคล้องกับ สุภาภรณ์ แก่นทอง (2545, น. 18) ที่กล่าวว่า การให้นักเรียน ได้ทำกิจกรรมกลุ่มแบบร่วมกันสร้างความรู้และรับผิดชอบร่วมกัน โดยกำหนดสถานการณ์ที่ฝึกกระบวนการคิด และร่วมกันสรุปเป็นความรู้สู่กฎเกณฑ์ จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีความสุขในการเรียนได้ลงมือ ปฏิบัติกิจกรรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มแล้วร่วมกันสรุป จึงก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายกับตนเอง และเป็นความรู้ที่คงทน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้

การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตไปใช้ ควรศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทั้ง 4 องค์ประกอบ ตลอดจนขั้นตอน

การจัดกิจกรรมทั้ง 6 ชั้น เพื่อจะได้เห็นภาพรวมและทราบขั้นตอนการจัดกิจกรรม และควรมีความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อจะได้นำรูปแบบดังกล่าวไปใช้จัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยทำความเข้าใจกับผู้ที่เราต้องการพัฒนา เพราะถ้าไม่ศึกษาทำความเข้าใจจะทำให้ได้ผลที่ไม่เป็นไปในทิศทางที่ต้องการ โดยผู้บริหารสถานศึกษาควรเข้ามาสนับสนุนส่งเสริมให้ครูได้ใช้รูปแบบดังกล่าวเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมโดยใช้แผนการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักศึกษาในด้านอื่น ๆ เช่น ด้านการมีจิตสาธารณะ

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักศึกษาในสาขาอื่น ๆ และ/หรือในชั้นปีแรกที่เข้าศึกษาหรือนำรูปแบบการจัดกิจกรรมไปใช้กับผู้เรียนในระดับชั้นอื่น ๆ

2.3 ควรมีการวิจัยพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาความสามารถด้านอื่น ๆ โดยนำขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาและศึกษาผลของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น

บรรณานุกรม

- ทิตนา เขมมณี. (2549). การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม: จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : เมธีทิปส์.
- ทิตนา เขมมณี. (2561). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 22). กรุงเทพมหานคร : ด้านสุทธาการพิมพ์.
- นงเยาว์ อุทุมพร. (2561). การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของชุมชนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อนำไปใช้บูรณาการในการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาอย่างยั่งยืน อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2561). การเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลังกับ PLC เพื่อการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรพิทักษ์ เข็มบาสัตย์ และวรรณพล พิมพ์สาธิต. (2562). แนวทางการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทย. วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง. 9 (2), น. 63-80.
- พรณี ช. เจนจิต. (2550). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์. (2553). การสอนระดับประถมศึกษา 2. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- สิริวรรณ ฉันทะสานนท์. (2541). ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์สีลม กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุภาภรณ์ แก่นทอง. (2545). การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอนแบบ“ร่วมกันสร้างความรู้และเรียนรู้อย่างมีความสุข”. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สุวิทย์ สุขหมั่น. (2546). ผลของการใช้กระบวนการกลุ่ม เพื่อพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพัฒนาเด็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา. (2550). คุณธรรมนำความรู้ รูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการคุณค่าความเป็นมนุษย์. กรุงเทพมหานคร : วี.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น.
- Bandura, A. (1977). Social Cognitive theory. *Annals of Child Development*. 6, pp. 1-60.
- Eisenkraft, A. (2003). Expanding the 5E Model. *Science Education*. 5 (6), pp. 57-59.
- Joyce B., & Weil M. (1996). *Model of Teaching*. 5th ed. Boston : Allyn and Bacon.
- Kohlberg, L. (1976). “Moral Stages and Moralization”; The Cognitive Development Approach, in Moral Development and Behavior: theory. *Research and Social*. New York : Holt Rinehart and Winston. pp.33-36.